

Cumhurbaşkanlığı ve Anayasa değişikliği

HASAN BÜLENT
KAHRAMAN

Cumhurbaşkanı-
nın iki kez
seçilmesini
sağlayacak Anayasa
değişikliği, kimsenin

kuşkusu olmasın ki, sadece Süleyman Demirel için yapılacaktır. Bu da, Demirel'in şahsiyeti değil çok ciddi bir siyaset gözetildiği içindir. Yani, Demirel iyi cumhurbaşkanı olduğu için değil temsil ettiği siyasal pozisyon önemsendiği için bu sürece girilmiştir. Bu durum parlamento açısından vahim bir gelişmeye tekabül etmektedir.

Her şeyden önce, adı koyulmamış olsa dahi değişikliğin kişi ve sorun bağlamında yapılması Anayasa kavramının temel öge ve ilkeleriyle taban tabana zıttır. Anayasa değişiklikleri bir toplumsal talebe dayanmalı ve bir toplumsal uzlaşmayı yansıtmalıdır. 'Halkın temsilcisi' sıfatına sahip olması, parlamentonun, bu süreci içermeyen bir değişikliği yapma hakkını ona vermez; yaparsa o eylemi meşrulaştırmasına yetmez. Tersine, bu durum daha ciddi siyasal sorunlara işaret eder. Şundan...

Bu koşullar altında parlamento, sivil yapının bir parçası olmaktan çıkar. Mutlakiyetçi, hiyerarşik, elitist bir nitelik kazanır. Fakat, bu, tek başına parlamento bağlamında ele alınacak bir sorun değildir. Parlamentonun konumu daima siyasetin niteliğini ve yapısal özelliklerini yansıtır. Mevcut görüntü siyasetin temsil yeteneğini büsbütün yitirdiğini ortaya koyuyor. Her şeyden soyutlanmış bir siyasal alanın doğurduğu bir parlamentodur karşımızda duran.

Siyasal alan, toplumsal ayrışmaların da uzlaşmaların da yaşandığı düzlemdir. Parlamento bu düzlemin yansımasıdır. Cumhurbaşkanlığı seçimi de bu çerçevede içinde gerçekleşir. Yani, sivil bir cumhurbaşkanlığı seçimi toplumsal bir karar alma sürecinin doğal ve üretken gerilimlerini içeren bir toplumsal uzlaşmanın sonucudur. Şimdi, yapılamayan da budur. Daha doğrusu bir uzlaşmaya gidilmektedir ama toplumsal olmayan, devlet merkezli bir uzlaşmadır o ve mevcut yapının korunmasına tekabül etmektedir. Mevcut durum da 'statüko'dur. Peki, 'statüko' nedir?

Bugünkü cumhurbaşkanı ve makamı son yıllarda yaşanan siyasal olayların ve oluşumların içinde belirlenmiştir. Bu olayların bileşkesini sivil otoritenin zaman zaman aşılması oluşturur. Var olan cumhurbaşkanlığı 'makam'ı, yetki ve sorumluluk ayrışmasına gitmemiş bir devlet örgütlenmesinde ve ayrışmamış bir toplumsal yapıda, zaman zaman vesayetçi yaklaşımların, hiyerarşik ve otoriter anlayışların güç kazandığı, öne çıktığı bir ortamda, siyaset dışı görüntüsü vererek siyaset yapılan bir yerdir. Oradaki siyasetin ağırlık noktasını da işte statükonun korunması oluşturmaktadır. Statüko ise Türkiye'de daima devlet demektir: topluma bile karşı olabilen bir devlet. Bugünkü cumhurbaşkanlığı, devletle tam bir uzlaşma içinde olduğundan, siyaset dışı görünmesine karşın, 'baba' motifi içinde, kesin olarak ve belki de hiçbir dönemde görülmedik derecede siyaset yapan bir makamdır. Yeniden istenmesinin altında da bu yatmaktadır. Yani, uzatma kararı siyasal bir karardır. Şimdi, Anayasa o siyaset anlayışı doğrultusunda, o siyasete kalıcılık kazandırmak, 'konsolidasyon' projesinin sürekliliğini sağlamak için değiştirilmektedir. O siyasetlerin bütünü parlamentoya onaylatılacak ve meşrulaştırılacaktır.

Parlamento ise bundan tarihinin en ağır yaralarından birisini alacaktır. Bu kesindir!